

The New York Times, 21 mei 1926

NEWYORKER VERMIST

New York, 21 mei - Een telg uit een van Amerika's rijkste industriële families, onderscheiden voor zijn heldhaftig gedrag bij het Argonnen-offensief, is ruim vijf weken geleden uit zijn woning in Manhattan verdwenen en niet teruggekeerd, zo werd vandaag bekendgemaakt...

The New York Times, 10 juli 1937 (blz. 1)

NAASTE MEDEWERKER VAN HITLER

VERSTOORT I.G. FARBEN-CONFERENTIE

Berlijn, 10 juli - Een niet-geïdentificeerd lid van het Ministerie van Oorlog van rijkskanselier Hitler heeft vandaag de onderhandelingen van I.G. Farben met Amerikaanse firma's over wederzijdse handelsovereenkomsten ernstig verstoord. In een opzienbarende stroom van scheldwoorden, duidelijk uitgesproken in de Engelse taal, brandmerkte hij de gang van zaken als onaanvaardbaar. De onbekende vertrok daarna met zijn medewerkers...

The New York Times, 18 februari 1948 (blz. 6)

NAZI-AMBTENAAR OVERGELOPEN IN 1944

Washington, D.C., 18 februari - Een nauwelijks bekende geschiedenis uit de Tweede Wereldoorlog kwam heden gedeeltelijk aan het licht, toen bekend werd dat een hooggeplaatste nazi, onder de naam 'Saxon', in oktober 1944 naar de geallieerden overliep. Een subcommissie van de Senaat...

The New York Times, 26 mei 1951 (blz. 58)

OORLOGSDOCUMENT GEVONDEN

Kreuzlingen, Zwitserland, 26 mei - Een in zeildoek gebonden pak met kaarten van militaire installaties in en om Berlijn in oorlogstijd werd, begraven in de grond, gevonden in de buurt van een hotelletje in Kreuzlingen aan de Rijn. Het etablissement wordt afgebroken om plaats te maken voor een toeristenhotel. Behalve het woord 'Saxon', gedrukt op een stuk van het band dat om het pak zat, werden geen verdere indicaties gevonden...

DEEL EEN

10 oktober 1944 – Washington, D.C.

De brigade-generaal zat verstijfd op de antieke vurehouten bank en gaf hiermee te kennen dit harde oppervlak te prefereren boven het zachte leer van de leunstoelen. Het was twintig over negen in de morgen en hij had niet goed geslapen, niet langer dan een uur.

Terwijl ieder halfuur werd aangegeven door het ijle slaan van de kleine klok op de schoorsteenmantel, had hij tot zijn verbazing gemerkt dat hij wilde dat de tijd sneller ging. Het moest nu eenmaal halftien worden, dus dan maar hoe eerder hoe liever.

Om halftien moest hij voor de minister van buitenlandse zaken, Cordell S. Hull, verschijnen.

Terwijl hij in de wachtkamer zat en tegen de grote, zwarte deur met glimmend koperbeslag aankeek, speelde hij met de witte map die hij uit zijn koffertje had gehaald. Als hij straks deze documenten zou moeten laten zien, wilde hij een pijnlijk moment van stilte voorkomen wanneer hij ze alsnog uit zijn koffertje zou moeten halen. Hij wilde in staat zijn de papieren met overtuiging aan de minister te overhandigen, als dit nodig zou blijken.

Het kon ook zijn dat Hull er niet naar zou vragen. Hij zou alleen een mondelinge uitleg kunnen verlangen en daarna zijn machtspositie gebruiken om de gesproken woorden als onaanvaardbaar te verklaren. In dat geval kon de brigade-generaal niet meer doen dan een protest laten horen, maar ook niet meer dan een mild protest. De informatie in deze stukken leverde geen bewijs, alleen maar gegevens die wel of niet zijn veronderstellingen konden ondersteunen.

De brigade-generaal keek op zijn horloge. Het was zes minuten voor halftien en hij vroeg zich af of Hull zijn goede naam van punctueel te zijn ook bij deze afspraak hoog zou houden. De generaal was om halfacht op zijn eigen kantoor gekomen, ongeveer een halfuur voor de normale tijd. Normaal, behalve dan in crisisperiodes wanneer hij 's nachts opbleef in afwachting van de laatste ontwikkelingen. Deze laatste drie dagen deden hem denken aan die crisisperiodes, maar op een andere manier.

Zijn memo aan de minister, dat had geleid tot zijn afspraak op deze ochtend, zou hem op de proef stellen. Ze zouden zeker wegen kunnen vinden om hem overal buiten te houden, ver van iedere invloedssfeer. Zij zouden hem ook als volledig onbekwaam kunnen beschouwen. Maar voor zichzelf wist hij dat hij gelijk had.

Hij sloeg de map open, zodat hij het getikte titelblad kon lezen: ‘Canfield, Matthew, reserveofficier van het Amerikaanse leger. Afdeling militaire inlichtingendienst.’

Canfield, Matthew... Matthew Canfield. Hij was het bewijs. Er kwam een zoemtoon uit het intercomtoestel op het bureau van een wat oudere receptioniste.

‘Brigade-generaal Ellis?’ vroeg ze en keek nauwelijks op van de krant.

‘Dat ben ik.’

‘De minister kan u nu ontvangen.’

Ellis keek op zijn horloge. Het was twee minuten over halftien.

Hij stond op, liep naar de onheilspellende, zwarte deur en opende die.

‘U zult het me niet kwalijk nemen, generaal Ellis, maar ik vond dat de aard van uw memorandum de aanwezigheid van een derde persoon vereiste. Mag ik u staatssecretaris Brayduck voorstellen?’

De brigade-generaal was onaangenaam verrast. Hij had niet op een derde aanwezige gerekend; hij had speciaal verzocht om een onderhoud onder vier ogen.

Staatssecretaris Brayduck stond op twee meter afstand, rechts van het bureau van Hull. Hij was duidelijk zo’n academicus verbonden aan het Witte Huis of aan Buitenlandse Zaken, die men in Roosevelt’s regering zo veel aantrof. Zelfs zijn kleren – lichtgrijze flanellen broek en een visgraatjasje – benadrukten achteloos het contrast met het gekreukte uniform van de militair.

‘Zeker, Excellentie,’ sprak de brigade-generaal en begroette de staatssecretaris.

Cordell Hull zat achter zijn bureau. Zijn vertrouwde gelaatstrekken – bleke, bijna witte huid, het dunner wordende haar, het brilletje met ijzeren montuur voor zijn blauwgroene ogen – kwamen uiterst bekend voor, omdat zij een alledaags beeld waren. Er ging geen dag voorbij of je zag zijn portret in de kranten en het nieuws in de bioscoop. Zelfs de verkiezingsaffiches – met het na-

drukkelijke onderschrift ‘Wilt u paarden wisselen tijdens de rit?’ – vertoonden op opvallende wijze zijn vertrouwenwekkende en intelligente gezicht onder dat van Roosevelt; soms opvallender dan dat van de onbekende Harry Truman.

Brayduck haalde een tabakszak te voorschijn en begon zijn pijp te stoppen. Hull schoof enige papieren recht op zijn bureau en opende langzaam een map, die er precies zo uitzag als die van de brigade-generaal en keek erin. Ellis herkende de stukken. Het was het vertrouwelijke memorandum dat hij de minister persoonlijk had laten overhandigen.

Brayduck stak zijn pijp aan en de tabakslucht deed Ellis nog eens naar de man kijken. Academici vonden die lucht vaak heerlijk, maar voor andere aanwezigen was zij meestal onaangenaam. Brigade-generaal Ellis zou van zijn functie worden ontheven als de oorlog afgelopen was. Roosevelt zou dan niet meer aan het bewind zijn, en ook de zogenaamde intellectuelen met hun kwalijk riekende tabak zouden uit hun functies ontslagen zijn.

Maar nu was het nog oorlog.

Hull keek op. ‘Het is overbodig om te zeggen dat uw memorandum ons zeer verontrust, generaal.’

‘De informatie was ook voor mij verontrustend, Excellentie.’

‘Vanzelfsprekend! De vraag is eigenlijk, zijn er enige gronden voor uw conclusies? Iets concreets, bedoel ik?’

‘Ik dacht het wel.’

‘Hoeveel anderen van de inlichtingendienst weten hiervan, Ellis?’ onderbrak Brayduck en het viel de brigade-generaal op, dat hij hem niet met ‘generaal’ aansprak.

‘Ik heb er met niemand over gesproken en ik had ook niet gedacht dat ik, behalve met Zijne Excellentie, vanmorgen nog met iemand anders hierover zou spreken, als ik het eerlijk mag zeggen.’

‘Meneer Brayduck heeft mijn volle vertrouwen, generaal Ellis. Hij is hier op mijn verzoek... mijn orders, liever gezegd.’

‘Dat begrijp ik.’

Cordell Hull leunde achterover in zijn stoel. ‘Zonder kwetsend te willen zijn, vraag ik me af of dat zo is... U stuurt een geclassificeerd memorandum, dat met een aanbeveling tot hoogste prioriteit wordt afgeleverd aan mijn kantoor – of liever gezegd aan

mijzelf – en de strekking van uw betoog grenst aan het ongelooflijke.’

‘Een onzinnige beschuldiging, waarvan u toegeeft dat u hem niet kunt bewijzen,’ onderbrak Brayduck, aan zijn pijp trekkend, terwijl hij op het bureau toeliep.

‘Dat is nu juist de reden waarom we hier zijn.’ Hull had weliswaar verzocht om Brayducks aanwezigheid, maar hij was niet van plan onnodige inmenging, laat staan onbeschaamdheid, te dulden.

Brayduck liet zich echter niet van de wijs brengen. ‘Excellentie, de inlichtingendienst kent ook zijn onnauwkeurigheden. We hebben dat wel ondervonden. Het is er mij alleen maar om begonnen, te voorkomen dat nog een onnauwkeurigheid, een veronderstelling gebaseerd op verkeerde inlichtingen, tot een wapen wordt in de handen van de politieke opposenten van deze regering. Over vier weken zijn er verkiezingen!’

Hull hield zijn grote hoofd enigszins opzij. Hij keek Brayduck niet aan toen hij zei: ‘U hoeft mij niet te herinneren aan dergelijke pragmatische overwegingen... Ik moet u er echter wel aan herinneren dat we andere verantwoordelijkheden hebben... Andere dan die welke de partijpolitiek betreffen. Is dat duidelijk?’

‘Natuurlijk,’ zei Brayduck en onthield zich van commentaar.

Hull ging door. ‘Als ik uw memorandum goed begrijp, generaal Ellis, wilt u zeggen dat een invloedrijk lid van het Duitse opperbevel een Amerikaans burger is, die onder de aangenomen naam – en daarmee een naam die ons welbekend is – van Heinrich Kroeger opereert.’

‘Dat wil ik inderdaad beweren, Excellentie. Met dit verschil, dat ik heb aangegeven dat hij dat *zou kunnen zijn*.’

‘U laat bovendien doorschemeren, dat Heinrich Kroeger betrokken is bij of in verbinding staat met een aantal grote maatschappijen in dit land. Industrieën die contracten hebben lopen met de regering voor wapenleveranties.’

‘Ja, Excellentie, maar nogmaals: ik heb gesteld dat dat *zo zou kunnen zijn* en niet dat het *zo is*.’

‘Dat soort taalgebruik kan verwarrend werken bij zulke aantijgingen.’ Cordell Hull zette zijn bril af en legde hem neer. ‘Vooral in oorlogstijd.’

Staatssecretaris Brayduck streek een lucifer af en sprak, terwijl hij trekjes aan zijn pijp deed: ‘U verklaart zeer duidelijk dat u geen harde bewijzen heeft.’

‘Ik beschik over wat ik dacht dat men aanwijzingen zou kunnen noemen. Aanwijzingen van een dergelijke aard, dat ik in mijn plicht te kort zou schieten als ik ze niet onder de aandacht van Zijne Excellentie bracht.’ De brigade-generaal ademde diep voordat hij verder ging. Hij wist dat hij, nu hij eenmaal begonnen was, niet meer terug kon. ‘Ik zou graag willen wijzen op enige opvallende feiten omtrent Heinrich Kroeger... Om te beginnen, is het dossier over hem niet volledig. Hij is nooit door de partij erkend, zoals met de meeste anderen wel het geval is. En bovendien, terwijl anderen kwamen en gingen, is hij altijd een centrale figuur gebleven. Het is duidelijk dat hij een aanzienlijke invloed op Hitler heeft.’

‘Dat weten we.’ De minister hield niet van het herhalen van bekende informatie met het doel om een argument te ondersteunen.

‘De naam zelf, Excellentie, Heinrich, is net zo gewoon als William of John, en Kroeger is niet minder algemeen dan Smith of Jones in ons eigen land.’

‘Ach kom, generaal!’ Er stegen kringetjes rook op uit Brayducks pijp. ‘Zo’n gevolgtrekking zou de helft van onze hoge officieren verdacht maken.’

Ellis draaide zich om en gaf Brayduck het volle pond van zijn militaire minachting. ‘Ik geloof wel dat dit feit van belang is.’

Hull begon zich af te vragen of het wel zo’n goed idee was geweest om Brayduck te verzoeken aanwezig te willen zijn. ‘Er is geen aanleiding om onaangenaam te zijn, heren.’

‘Het spijt me dat u er zo over denkt, Excellentie.’ Brayduck liet weer blijken dat hij geen berisping accepteerde. ‘Ik geloof dat mijn functie hier vanmorgen is, de zwakke punten in het rapport bloot te leggen. Geen van ons, en u in de eerste plaats, Excellentie, heeft tijd te verspillen...’

Hull keek de staatssecretaris aan, terwijl hij zijn draaistoel bewoog. ‘Laten we dan opschieten. Gaat u alstublieft verder, generaal.’

‘Dank u, Excellentie. Een maand geleden kwam er via Lissabon bericht, dat Kroeger met ons in verbinding wilde treden. Er wer-

den kanalen tot stand gebracht en we verwachtten dat de normale gang van zaken zou worden gevolgd. In plaats daarvan wees Kroeger deze handelwijze af, hij weigerde ieder contact met Britse of Franse eenheden en drong aan op directe verbinding met Washington.’

‘Staat u mij toe?’ Brayducks toon was nu beleefd. ‘Ik vind dat geen abnormaal besluit. Wij zijn tenslotte overwegend belanghebbend.’

‘Het was abnormaal, meneer Brayduck, in zoverre dat Kroeger met niemand anders dan met majoor Canfield in verbinding wilde treden... Majoor Matthew Canfield is een bekwame, lagere officier in de inlichtingendienst in Washington.’

Brayduck hield zijn pijp stil en keek naar de brigade-generaal. Cordell Hull leunde naar voren in zijn stoel en steunde met zijn ellebogen op het bureau.

‘U maakt hier geen melding van in uw memorandum.’

‘Daarvan ben ik mij bewust, Excellentie. Ik liet het weg voor het denkbare geval, dat het memorandum door iemand anders dan door uzelf zou worden gelezen.’

‘Ik bied u mijn verontschuldigen aan, generaal.’ Brayducks stem klonk oprecht.

Ellis glimlachte bij deze overwinning.

Hull leunde achterover in zijn stoel. ‘Een vooraanstaand lid van het nazi-opperbevel staat erop dat hij slechts in verbinding wil treden met een onbekende majoor van de inlichtingendienst. Hoogst ongewoon!’

‘Ongewoon, maar niet ongehoord... We hebben allemaal Duitsers gekend en kunnen aannemen dat majoor Canfield die Kroeger vóór de oorlog in Duitsland heeft ontmoet.’

Brayduck deed een stap in de richting van de generaal. ‘U vertelt ons nu, dat Kroeger waarschijnlijk geen Duitser is. Er moet dus iets geweest zijn tussen Kroegers verzoek aan Lissabon en uw memorandum aan de minister, dat u van gedachten heeft doen veranderen. Wat is dat geweest? Canfield?’

‘Majoor Canfield is een competente, bij tijden uitstekende, officier van de inlichtingendienst. Een man met ervaring. Sinds het kanaal tussen hem en Kroeger is geopend, vertoont hij echter duidelijke tekenen van onder emotionele druk te staan. Hij is bijzon-

der nerveus en doet zijn werk niet langer op de wijze van een officier met zijn achtergrond en ervaring... Bovendien, Excellentie, wil hij dat ik een hoogst ongebruikelijk verzoek aan de president van de Verenigde Staten doe.'

'En dat verzoek houdt in?'

'Dat hij een geclassificeerd dossier uit de archieven van Buitenlandse Zaken in handen krijgt, en dat het zegel niet wordt verbroken, voor hij zich in verbinding stelt met Heinrich Kroeger.'

Brayduck nam de pijp uit zijn mond om een opmerking te maken.

'Eén ogenblik, meneer Brayduck.' Brayduck mag briljant zijn, dacht Hull, maar heeft hij er enige notie van wat het betekende voor een hoge officier als Ellis, zich tegenover hen tweeën te bevinden en een verklaring af te leggen? Een verklaring die neerkomt op een onverbloemd verzoek aan het Witte Huis en aan Buitenlandse Zaken om serieus in overweging te nemen Canfields verzoek in te willigen. Menig officier zou zo'n onrechtmatig voorstel zonder meer hebben verworpen om niet in zo'n situatie terecht te hoeven komen. Zo ging dat meestal in het leger.

'Is het juist te veronderstellen dat u aanbeveelt het dossier aan majoor Canfield af te geven?'

'Die uitspraak zou van u moeten komen. Ik wil er alleen de nadruk op leggen, dat Heinrich Kroeger vanaf het begin een belangrijk persoon is geweest bij iedere grote beslissing van de nazi-top.'

'Zou het overlopen van Heinrich Kroeger de oorlog kunnen bekorten?'

'Dat weet ik niet. De mogelijkheid daarvan heeft mij hier gebracht.'

'Om welk dossier vraagt majoor Canfield?' Brayduck was ontstemd.

'Ik ken alleen het nummer en de classificatie vermeld door het archief van Buitenlandse Zaken.'

'Welke zijn dat?' Cordell Hull leunde weer naar voren op zijn bureau. Ellis aarzelde. Hij zou zichzelf zowel op het persoonlijke vlak als beroepshalve in verlegenheid brengen door bijzonderheden over het dossier te noemen zonder Hull de gegevens over Canfield te verstrekken. Dat had hij kunnen doen als Brayduck er niet

bij was geweest. Die verdomde universiteitslui! Ellis voelde zich nooit op zijn gemak met die gladde praters. Met Hull zou hij open kaart hebben gespeeld.

‘Voordat ik u antwoord geef, zou ik graag de kans hebben enige achtergrondgegevens te vermelden, die, naar mijn idee, van belang zijn... Niet alleen van belang – ze vormen de kern van het dossier.’

‘Ga uw gang.’ Hull wist van zichzelf niet of hij geïrriteerd of gefascineerd was.

‘Het laatste bericht van Heinrich Kroeger aan majoor Canfield is een verzoek om een voorafgaand gesprek met iemand die slechts met “April Red” aangeduid wordt. Deze ontmoeting moet in Bern, Zwitserland, plaatsvinden voordat er sprake kan zijn van onderhandelingen tussen Kroeger en Canfield.’

‘Wie is die April Red, generaal? Uit uw toon maak ik op dat u een idee heeft wie het kan zijn.’ Er ontging staatssecretaris Brayduck vrijwel niets, en brigade-generaal Ellis was zich hier pijnlijk van bewust.

‘Wij... of liever gezegd... ik denk dat ik het weet.’ Ellis opende de witte map in zijn handen en legde de bovenste bladzijde op het kaft. ‘Met toestemming van Zijne Excellentie zou ik graag het volgende voorlezen dat ik uit het betrouwbaarheidsonderzoek inzake majoor Canfield heb gehaald.’

‘Natuurlijk, generaal.’

‘Matthew Canfield: in regeringsdienst getreden bij Binnenlandse Zaken in maart 1917. Opleiding: één jaar Universiteit van Oklahoma, anderhalf jaar avondcursussen Washington, D.C. Aangenomen als junior-accountant bij de afdeling Fraude van Binnenlandse Zaken. Bevorderd tot hoofdaccountant in 1918. Toegevoegd aan afdeling Groep 20, die zoals u weet...’

Cordell Hull onderbrak hem op rustige toon. ‘Een kleine, voortreffelijk getrainde eenheid, belast met het toezicht op belangenconflicten, verduisteringen, en dergelijke tijdens de Eerste Wereldoorlog. Zeer doeltreffend... Totdat ze, zoals men zo vaak ziet bij zulke eenheden, een te hoge dunk van zichzelf kregen. Ik meen dat ze in ’29 of ’30 werd opgeheven.’

‘In 1932, Excellentie.’ Ellis was blij dat hij zó met de feiten voor de dag kon komen. Hij legde de volgende bladzijde op het omslag

van het dossier en las verder.

‘Canfield bleef tien jaar bij Binnenlandse Zaken en maakte viermaal promotie. Voortreffelijke staat van dienst. Uitstekend aangeschreven. In mei 1927 nam hij ontslag uit regeringsdienst en trad in dienst bij het Scarlatti-concern.’

Bij het noemen van de naam Scarlatti reageerden Hull en Brayduck fel.

‘Welke van de Scarlatti-maatschappijen?’

‘Hoofdkantoor, Fifth Avenue 525, New York.’

Cordell Hull speelde met een poot van zijn bril. ‘Wat een sprong voor onze Canfield. Van een avondschoon in Washington naar het hoofdkantoor van Scarlatti.’ Hij wendde zijn blik af van de generaal.

‘Is Scarlatti een van de maatschappijen waarnaar u verwijst in uw memorandum?’ vroeg Brayduck ongeduldig.

Voordat de generaal kon antwoorden, stond Cordell Hull op uit zijn stoel. Hij was lang en statig, veel langer dan de andere twee.

‘Generaal Ellis, ik wil niet dat u verdere vragen beantwoordt.’

Brayduck keek gekwetst. Hij staarde naar Hull, in verwarring gebracht en onthutst door het bevel dat de minister aan de generaal had gegeven. Hull op zijn beurt keek hem aan en sprak zacht: ‘Mijn verontschuldigen, meneer Brayduck. Ik kan het niet garanderen, maar ik hoop later op de dag een verklaring voor u te hebben. Zou u zo vriendelijk willen zijn ons zolang alleen te laten?’

‘Natuurlijk.’ Brayduck wist dat deze goede en eerlijke, oude man zijn redenen had. ‘Een verklaring is niet nodig.’

‘U hebt er echter wel recht op.’

‘Dank u, Excellentie, u kunt erop rekenen dat ik dit gesprek als vertrouwelijk zal beschouwen.’

Hull keek Brayduck na totdat hij de deur achter zich gesloten had. Toen wendde hij zich weer tot de brigade-generaal, die stil afwachtte en niet begreep wat er aan de hand was. ‘Staatssecretaris Brayduck is een uitstekend ambtenaar. Het feit dat ik hem wegstuur moet niet worden opgevat als een afkeuring van zijn karakter of zijn werk.’

‘Vanzelfsprekend.’

Hull ging wat moeizaam in zijn stoel zitten. ‘Ik heb de heer Brayduck gevraagd om te vertrekken, omdat ik denk dat ik iets weet van wat u op het punt staat te vertellen. Als ik gelijk heb, is het het beste dat we alleen zijn.’

De brigade-generaal was wat van streek. Hij hield het niet voor mogelijk dat Hull iets wist.

‘Maakt u zich geen zorgen, generaal. Ik ben geen gedachtenlezer... Ik zat in het Huis van Afgevaardigden gedurende de periode waarover u spreekt en uw woorden hebben bij mij een herinnering opgeroepen. Een zo goed als vergeten beeld van een bijzonder warme middag in het Huis... Maar misschien heb ik het bij het verkeerde eind. Wilt u alstublieft doorgaan waar u geëindigd bent. Dat was waar majoor Canfield in dienst was getreden bij de Scarlatti Groep... Een merkwaardige stap, dat zult u wel met mij eens zijn.’

‘Daar is een logische verklaring voor. Canfield trouwde met de weduwe van Ulster Stewart Scarlett zes maanden na Scarletts dood in Zürich, Zwitserland, in 1926. Scarlett was de jongste van de twee overgebleven zoons van Giovanni en Elizabeth Scarlatti, oprichters van de Scarlatti Groep.’

Cordell Hull sloot even de ogen. ‘Gaat u verder.’

‘Ulster Scarlett en zijn vrouw Janet Saxon Scarlett hadden een zoon, Andrew Roland, na zijn huwelijk met Scarlatti’s weduwe door Matthew Canfield geadopteerd. Geadopteerd, maar niet losgemaakt van de Scarlatti-bezittingen... Canfield werkte bij Scarlatti tot augustus 1940, waarna hij weer in regeringsdienst trad en geplaatst werd bij de inlichtingendienst.’

Generaal Ellis zweeg even en keek over de map naar Cordell Hull. Hij vroeg zich af of het Hull begon te dagen, maar het gezicht van de minister verraadde niets.

‘U sprak over het dossier, dat Canfield uit het archief wil hebben. Welk dossier is dat?’

‘Dat was mijn volgende beschouwing, Excellentie.’ Ellis sloeg nog een bladzijde om. ‘Het dossier is voor ons slechts een nummer, maar het nummer geeft ons het jaar van inschrijving. Dat jaar is 1926. Het vierde kwartaal om precies te zijn.’

‘En hoe is het geclassificeerd?’

‘Maximaal. Het dossier kan slechts worden afgegeven tegen een

machtiging die is ondertekend door de president, om redenen van nationale veiligheid.'

'Ik veronderstel dat één van de ondertekenaars – op de hoogte van de inhoud van het dossier – Matthew Canfield was, in dienst van het ministerie van binnenlandse zaken.'

De brigade-generaal was duidelijk van zijn stuk gebracht, maar hield de witte map stevig tussen zijn vingers. 'Dat is juist.'

'En nu wil hij het terug hebben òf hij weigert in contact te treden met Kroeger.'

'Inderdaad, Excellentie.'

'Ik neem aan dat u hem gewezen heeft op de onrechtmatigheid van zijn standpunt?'

'Ik heb persoonlijk gedreigd hem voor de krijgsraad te dagen... Zijn enige antwoord was, dat het aan ons is het te weigeren.'

'In dat geval wordt er geen contact gelegd met Kroeger?'

'Inderdaad, Excellentie... volgens mij brengt majoor Canfield liever de rest van zijn leven in een militaire gevangenis door dan dat hij zijn standpunt wijzigt.'

Cordell Hull stond op van zijn stoel en keek de generaal aan.

'Zou u een samenvatting willen geven?'

'Ik geloof dat de April Red waarop Heinrich Kroeger zinspeelt, de jongen, Andrew Roland, is, oftewel Kroegers zoon. De initialen zijn dezelfde. De jongen werd geboren in april 1926. Ik geloof dat Heinrich Kroeger Ulster Scarlett is.'

'En die stierf in Zürich?' Hull sloeg de generaal nauwlettend gade.

'De omstandigheden zijn verdacht. Er wordt slechts een overlijdensbewijs vermeld van een onbekende rechtbank in een dorpje dertig mijl buiten Zürich en verder zijn er niet na te gane beëdigde verklaringen van getuigen van wie eerder of later nooit is gehoord.'

Hull keek de generaal koel in de ogen. 'Beseft u wat u zegt? Scarlatti is een mammoetconcern.'

'Dat beseft ik, Excellentie. Verder beweer ik dat majoor Canfield op de hoogte is van Kroegers identiteit en dat hij van plan is het dossier te vernietigen.'

'Gelooft u dat het een samenzwering is? Een samenzwering om de identiteit van Kroeger te verbergen?'

'Dat weet ik niet... Ik ben niet erg goed in het onder woorden

brenge van andermans beweegredenen. Maar majoor Canfields reacties maken de indruk van een zo persoonlijke aard te zijn, dat ik geneigd ben te geloven dat het om een zuivere privé-aangelegenheid gaat.'

Hull glimlachte. 'Ik vind, integendeel, dat u het zeer goed onder woorden brengt. In ieder geval gelooft u dus, dat de waarheid in het dossier te vinden is? En als dat zo is, waarom zou Canfield het dan onder onze aandacht brengen? Hij moet toch weten, dat als wij het voor hem los kunnen krijgen, wij het ook voor onszelf kunnen krijgen. Wij hadden er nooit van geweten als hij het stil had gehouden.'

'Zoals ik al gezegd heb, Canfield is een man met ervaring. Ik ben er zeker van, dat hij handelt met het voorgevoel dat wij er spoedig van zouden weten.'

'Hoe dan wel?'

'Door Kroeger... En Canfield heeft als voorwaarde gesteld, dat het zegel van het dossier niet verbroken wordt. Hij is een expert, Excellentie, en zou er zó achter komen als ermee geknoeid zou worden.'

Cordell Hull liep om zijn bureau langs de brigade-generaal met de handen op zijn rug. Zijn gang was stijf en zijn gezondheid liet kennelijk te wensen over. Brayduck had gelijk gehad, dacht de minister van buitenlandse zaken. Als ook maar een glimp van een verhouding tussen de machtige Amerikaanse industriëlen en het Duitse opperbevel werd opgevangen, hoe gering de betekenis daarvan ook mocht zijn en hoe lang geleden die ook gespeeld mocht hebben, zou dat het land in ernstige verdeeldheid kunnen brengen. Vooral tijdens de landelijke verkiezingen.

'Als we het dossier aan majoor Canfield zouden overhandigen, zou hij dan, naar uw oordeel, April Red voor deze ontmoeting met Kroeger willen inzetten?'

'Ik denk wel dat hij dat zou doen.'

'Waarom? Het is wreed om dat een achttienjarige jongen aan te doen.'

De generaal aarzelde. 'Ik ben er niet zeker van of hij een alternatief heeft. Niets kan Kroeger ervan weerhouden andere maatregelen te treffen.'

Hull hield op met ijsberen en keek de brigade-generaal aan. Hij

had een beslissing genomen. ‘Ik zal ervoor zorgen dat de president een machtiging tekent voor het afgeven van het dossier. Het is echter wel zo, en dit stel ik als voorwaarde voor het verzoek om zijn handtekening, dat ik wens dat uw veronderstellingen onder ons blijven.’

‘Ons tweeën?’

‘Ik zal president Roosevelt in het kort inlichten over de inhoud van ons gesprek, maar ik zal hem niet lastig vallen met vermoedens die ongegrond zouden kunnen blijken te zijn. Uw theorie zou niets méér kunnen zijn dan een reeks vastgestelde coincidenties waarvoor gemakkelijk een andere verklaring te vinden zou zijn.’

‘Ik begrijp het.’

‘Maar als u het bij het rechte eind heeft, zou Kroeger een interne ineenstorting in Berlijn kunnen ontketenen. Duitsland is in een doodsstrijd gewikkeld... Zoals u al zei, heeft Kroeger op opvallende wijze kans gezien aan de macht te blijven. Hij maakt deel uit van het keurkorps rond Hitler. De Praetoriaanse lijfwacht in opstand tegen Caesar. Maar als u het mis heeft, moeten we beiden denken aan twee mensen die binnenkort op weg zullen zijn naar Bern. En God zij dan onze ziel genadig.’

Brigade-generaal Ellis legde de vellen terug in de witte map, tilde zijn koffertje van de grond en liep naar de grote, zwarte deur. Terwijl hij die achter zich dichttrok, zag hij dat Hull hem nastaalde. Dat gaf hem een wee gevoel in zijn maag.

Hull dacht echter niet aan de generaal. Hij herinnerde zich die warme middag, lang geleden, in het Huis van Afgevaardigden. De een na de ander was opgestaan en had warme woorden van waardering gesproken bij de veronderstelde dood van een dappere, jonge Amerikaan. De aanwezigen van beide partijen hadden van hem, geachte afgevaardigde voor de grote staat Tennessee, verwacht dat ook hij het woord zou voeren. In afwachting keek men zijn kant uit.

Cordell Hull was het enige lid van het Huis dat de beroemde Elizabeth Scarlatti, legendarisch in haar tijd, tutoyeerde. Zij was de moeder van de dappere jongeman, die verheerlijkt werd voor het nageslacht in het Huis van Afgevaardigden van de Verenigde Staten.

Want ondanks hun politieke tegenstellingen, waren Hull en zijn

vrouw jarenlang bevriend geweest met Elizabeth Scarlatti. Toch had hij op die warme middag gezwegen.

Hij had Ulster Stewart Scarlett gekend en hem veracht.

2

De bruine personenauto met Amerikaanse legertekens op de portieren sloeg rechtsaf in Twenty-second Street en kwam uit op Gramercy Square.

Matthew Canfield, die op de achterbank zat, boog voorover en legde de aktentas die hij op zijn knieën had bij zijn voeten. Hij trok de rechtermouw van zijn overjas naar beneden om de dikke zilveren ketting te verbergen, die strak om zijn pols zat en met het andere eind aan het metalen handvat van de tas was bevestigd.

Hij wist dat de inhoud van de aktentas, of liever gezegd het feit dat de inhoud in zijn bezit was, voor hem het einde betekende.

Als alles voorbij was en hij nog in leven zou zijn, zouden ze hem laten vallen als er een manier gevonden kon worden waarbij het leger vrijuit ging.

De legerauto sloeg tweemaal links af en stopte bij de ingang van de Gramercy Arms-flat. Een portier in uniform opende het achterportier en Canfield stapte uit.

‘Ik wil dat je over precies een halfuur weer hier bent,’ zei hij tegen de chauffeur.

De bleke sergeant die zich kennelijk had aangepast aan het optreden van zijn superieur, antwoordde: ‘Ik ben over twintig minuten terug, majoor.’

De majoor knikte waarderend, draaide zich om en ging het gebouw in. Terwijl hij in de lift naar boven ging, besepte hij pas goed hoe moe hij was. Het leek wel of het verlichte nummer van iedere verdieping veel langer bleef branden dan nodig was en de afstanden tussen de verdiepingen eindeloos waren. En toch had hij geen haast, helemaal geen haast.

Na achttien jaar kwam er nu een eind aan de leugen, maar niet aan de angst. Dat zou pas komen als Kroeger dood was. Er zouden dan alleen nog maar schuldgevoelens zijn.